

Opinnäytetyö (AMK)

Esittävä taide

Tanssinopettajakoulutus

2017

Joona Rytönen

BOB FOSSEN PIPPIN

– aikakautensa maaginen, synkkä helmi

OPINNÄYTETYÖ (AMK) | TIIVISTELMÄ

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU

Esittävä taide

2017 | 21

Joona Rytönen

BOB FOSSEN PIPPIN

- aikakautensa maaginen, synkkä helmi

Tämä tutkielma on kirjoitettu osana tanssinopettajan tutkinnon (AMK) opinnäytetyökokonaisuutta. Taiteellinen osa opinnäytetyöstä on ryhmäkoreografia Anecdote, yhteistyössä Jeremi Vahteran kanssa. Teos lukeutui toukokuussa 2017 Turun Taideakatemiaan Köysiteatterissa järjestetyn Köydet irti! -festivaalin ohjelmistoon.

Opinnäytetyön kirjallinen osio käsittelee Bob Fossen (1927–1987) ohjaamaa ja koreografioimaa Pippin–musikaalia (1972), kertoen kyseisen musikaalin historiasta ja sen syntymisestä, käyden läpi sen rakenteen ja juonikuvaelman sekä perehtyen tarkemmin musikaalissa nähtävään ”Glory” ja ”Charles Manson Trio” koreografioihin.

Kirjoitettu teksti pohjautuu kirja- ja internetlähteisiin, jotka sisäistettyään kirjoittaja pyrkii avaamaan lukijalle tarpeelliset tiedot musikaalista.

ASIASANAT:

Pippin, Bob Fosse, jazztanssi, musikaalit

BACHELOR'S DEGREE | ABSTRACT

TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Faculty of Performing Arts

2017 | 21

Joona Rytönen

BOB FOSSE'S PIPPIN

- dark and magical pearl of its era

This study is written as a partial fulfilment of the Dance Teacher Degree, at the Turku University of Applied Sciences. The artistic choreographic part of the degree is a group performance work called Anecdote. It was a part of the Köydet Irti!-festival May 2017 at the Turku Arts Academy's Köysiteatteri.

The written part of the thesis is about musical named Pippin (1972), which was directed and choreographed by Bob Fosse (1927-1987). This written part will focus on the birth and the history of this musical as well as going through its storyline. The author will also inspect and analyze more closely "Glory" and "Charles Manson Trio" choreographies.

This written study is mostly based on written sources, mainly books and internet or newspaper articles. After the writer assimilated the knowledge from the sources, he summarized the most important points and wrote them onto this study.

KEYWORDS:

Pippin, Bob Fosse, jazz dance, musicals

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO	5
1.1 Fossen liikekielestä	6
2 PIPPININ JUONIKUVAELMA	8
3 PIPPININ HISTORIA	11
3.1 Ensi-illan kritiikki ja muut palkinnot	13
4 TANSSIANALYYSIT	14
4.1 Glory Tanssianalyysi	15
4.2 Charles manson trio tanssianalyysi	17
5 LOPUKSI	18
LÄHTEET	20

1 JOHDANTO

Fossen liikekieli ja koreografian näkemys ovat aina kiinnostaneet minua. Hänen omaperäinen tyyliensä liikkua, musiikin käyttäminen ja liikkeiden dynamiikka ovat inspiroineet minua siitä lähtien, kun näin hänen ohjaamansa ja koreografioimansa Cabaretin (1972) 2010-luvun alussa. Elokuvasa nähdyt esityksnumerot, kohtaukset ja niissä tehdyt liikemateriaalit herättivät mielenkiintoni Fosseä kohtaan, ja tämä sai minut tutkimaan ja harjoittelemaan hänen luomaansa liikemateriaaliaan tarkemmin. Halusin kanavoida tämän kiinnostukseni Fosseä kohtaan opinnäytetyöhöni ja päätin lähteä tutkimaan Pippin–musikaalia ja sen historiaa tarkemmin.

Pippin on 23.10.1972 Broadwayllä ensi-iltansa saanut Tony-palkittu musikaali, joka perustui Roger O. Hirsonin kirjaan, jonka sävelsi ja sanoitti Stephen Schwartz ja jonka ohjasi sekä koreografioi Bob Fosse. Törmäsin Pippiniin ensimmäisen kerran, kun otin selvää mitä töitä ja teoksia Fosse oli elämänsä aikana luonut. Satuini löytämään esityksen kokonaisen videoidun tallenteen vuodelta 1981, joka oli kuvattu Torontossa, Kanadassa. Esitys oli sykähdyttävä ja maaginen, mikä mielestäni kuvasti Fossen tyyliä täydellisesti.

Opinnäytetyöni kirjallisessa osassa tulen kertomaan Pippin–musikaalin synnystä, miten musikaali muuttui Bob Fossen käsissä ja miten yleisö sekä kriitikot ottivat sen vastaan Broadwayllä. Tulen myös tarkastelemaan ja analysoimaan musikaalin tanssinumeroita ”Glory” ja ”Manson Trio”.

Faktatietoja olen hakenut kirjallisuudesta ja artikkeleista. Olen lukenut kaksi Bob Fossesta kirjoitettua elämäkertaa: *All His Jazz – The Life and Death of Bob Fosse* (Gottfried, 1990) ja *Razzle Dazzle – The Life and Work of Bob Fosse* (Grubb, 1989), joista olen hankkinut suurimman osan faktatiedoistani. Olen lukenut myös artikkelin kirjasta *From Assassins to West Side Story* (Miller, 1996), jossa keskitytään Pippin–musikaalin analysointiin ja tarkkailuun. Käytän lähteenä myös Pippin–musikaalin maailman ensi-illan arvostelua, joka julkaistiin New York Timesissa 24.10.1972, jonka kirjoitti Clive Barnes.

1.1 Fossen liikekielestä

Fossen liikekieli ja tyyli ovat omaperäisiä ja ne ovat heti tunnistettavissa. Yksi syy hänen tyyliinsä luomiseen oli hänen oma vartalonsa: Fossella oli rajallinen aukikierto ja hänen jalkansa eivät suoristuneet kunnolla. Koska molemmat edellä mainitut piirteet olivat, ja yhä ovat, usein pyydettyjä tanssijoilta, hän kehitti ergonomisempaa tapaa liikuttaa kehoaan ja tanssia. Hän rakensi omaa tyyliään erikoisten askelten ja rytmien avulla. (Grubb 1989, 23 - 25.)

Liikekielen painotus raajojen ja nivelten isolaatioon voi tuoda mieleen 1920-luvun Charleston tanssijat tai Matt Mattoxin (1921 - 2013) energisen jazztanssin 1950-luvulta tai sulavan monikulttuurillisen Jack Colen (1911 - 1974) liikekielen. Tämä ei olisi mikään ihme, sillä Mattox ja Cole olivat molemmat aikansa vaikutusvaltaisia jazztanssijoita, jotka vaikuttivat Fossen tanssimiseen eri keinoin. Fosse työskenteli tiiviisti kolmannen vaimonsa, tanssija Gwen Verdonin (1925 - 2000) kanssa. Colen oppilaana hänellä oli suuri vaikutus Fossen koreografiseen tyyliin. Verdonin kautta hän siis sai vaikutteita Colen tyylistä, esimerkiksi tunnettu ”teacup fingers” sormien asento on saanut tyyliisuuntausta Colelta (McWaters 2008, 8 - 9).

Isolaatiot ja jazztanssiliikkeet Fossen kuuluisimmissa töissä eivät ole spontaanisen ilmaisevia tai tilaa ahmivia, vaan pikemminkin rajallisesti tilaan rakennettuja: se on osa Fossen huumoria tanssia kohtaan ja yleisön kuuluu olla mukana tässä vitsissä. Usein ylevät askellukset, hartioiden lainehdinta, lantion pyörittely ja sormien levittämiset tapahtuvat puolet hitaammin musiikin tempoan verrattuna. Tämä mykkäelokuvamainen efekti aiheuttaa uhkaavan ilmapiirin, joka korostaa Fossen töissä usein esiintyvää mustaa huumoria. (Aloff 2008, xii)

Ann Reinking, Fossen entinen tyttöystävä ja muusa, sanoi Times-lehden haastattelussa: ”Fosse would say that it’s important to trust silence. He very much liked the use of tacit, or silent, count, where nothing is happening. He also liked percussion. His is a world of angular movement and mystery, quiet, semi-taciturn and percussive.” (Aloff 1998).

Fossen töissä rytmikka ja rytmin sekä musiikin käyttö on selkeästi esillä. ”Charles Manson trio” tuo esiin myös selkeästi Fossen kulmikkaita liikkeitä, luoden mysteerisen tunnelman. Tulen käsittelemään edellä mainittua ”Charles Manson trioa” kappaleessa neljä enemmän.

Fossen ystävä ja kollega Stanley Donen kommentoi Fossen tanssityyliä: ”Se on karua. Se on aitoa. Se on maanläheistä. Se on tavattoman teatraalista. Sen liikkeet ovat pieniä ja hyvin merkityksellisiä, joka kontrastoi rajua tunnelmaa. Tapa jolla hän käytti käsiä, tyyli jolla hän piti hatusta kiinni, juuri sillä tietynlaisella tavalla. Fosse kukoisti asennoissa, joita muut kutsuivat piinallisiksi; ne olivat upeita ja täynnä tyyliä. Hän oli pelkkää yksityiskohtaa. Hän (Fosse) oli suuri, suuri, suuri artisti.” (Aloff, Mindy 1998)

Kuva 1. Bob Fosse (edessä oikealla) opetustilanteessa

2 PIPPININ JUONIKUVAELMA

Pippin kertoo nuoren miehen aikuistumisesta, toivottomuudesta, perheen roolihahmojen puuttumisesta ja elämänsä merkityksen löytämisestä. Siis asioita, jotka puhuttelevat ja ovat ajankohtaisia myös nykypäivänä. (Harvey, n.d.)

Pippinissä ei ole väliaikaa. Fosse päätti poistaa väliajan, sillä se tuki tarinan juonenkulkua, sillä viimeinen kohtaus ”The Finale” tukeutuu koko kaksituntisen musikaalin aikana rakennettuun jännitteeseen.

(Grubb 1989, 169 - 170).

Musikaalin tarina perustuu löyhästi Kaarle Suuren (Charlemagne) ja hänen vanhimman poikansa Pipinin (Pepin the Hunchback) elämään 700-luvun Ranskassa. (Harvey, n.d.)

Kohtaus I

Musikaali alkaa kun Leading Player, kaikkivoipaiselta vaikuttava tarinankertoja – hahmo, ja hänen johtama ryhmä näyttelijöitä (Players) toivottavat yleisön tervetulleeksi seuraamaan heidän esittämäänsä tarinaa Pippinistä. Ensimmäisen musikaalumeron (”Magic to Do”) jälkeen, Pippin saapuu lavalle.

Kohtaus II

Nuoreksi ja huolettomaksi kuvattu mies on juuri valmistunut yliopistosta ja hän kertoo yleisölle hänen unelmistaan. Hän haaveilee kokevansa erikoislaatuisia seikkailuja sekä elämänsä merkityksen löytämisestä (”Corner of the Sky”).

Kohtaus III

Pippin palaa kotiin isänsä, kuningas Kaarle Suuren luo, joka on mennyt naimisiin Fastradan kanssa. Kuningas toivottaa poikansa tervetulleeksi (”Welcome Home”) takaisin kotiin. Kuningas on valmistautumassa sotaan lähtöön poikapuolensa Lewisin kanssa. Pippin anoo isältään lupaa osallistua taisteluun, jossa hän haluaa osoittaa kykynsä isälleen. Kuningas suostuu Pippinin pyyntöön, vaikka aluksi hän vastustaa koulutetun sekä sivistyneen poikansa osallistumista sotaan, ja jakaa hänelle sotasuunnitelmansa (”War is a Science”).

Kohtaus IV

Sodan tapahtumat esitetään Leading Playerin ja hänen ryhmänsä avulla ”Glory” laulu- ja tanssinumerolla. Tanssinumeron sisällä nähdään myös ”Charles Manson trio”, jonka Leading Player ja kaksi hänen ryhmäläistään tanssivat. Näitä kahta edellä mainittua koreografiaa tulen tarkastelemaan tarkemmin kappaleessa neljä. Leading Player selittää jälkeinpäin Pippinille, että voima ja varakkuus eivät ole tie onneen (”Simple Joys”).

Kohtaus V

Pippin, sodan kauheuden iljettämänä, pakenee maaseudulle maanpaossa olevan Berthe isoäitinsä luokse. Nähtyään Pippinin hämmennyksen, Berthe selittää hänelle kuinka lyhyt elämä onkaan ja että hänen täytyisi nauttia nuoruudestaan (”No Time at All”). Pippin kuuntelee isoäitinsä neuvoa ja päättää leikitellä eri naispartnereiden kanssa nauttiakseen nuoruutensa voimasta (”With You”), mutta huomaa pian että elämä ilman rakkautta on merkityksetöntä. Pippin päättää, että hänen täytyy kapinoida isäänsä vastaan.

Kohtaus VI

Pippinin äitipuoli, Fastrada, juonii saadakseen oman poikansa Lewisin perimään valtaistuimen Pippinin sijaan (”Spread a Little Sunshine”). Hän paljastaa Pippinille päivän, jolloin kuningas rukoilee yksin ja vartioimattomana.

Kohtaus VII

Pippin salamurhaa isänsä ja julistaa uuden rauhan ja harmonian aikakauden valtakuntaan (”Morning Glow”). Hänen suunnitelmansa kuitenkin epäonnistuvat ja hän huomaa, ettei pysty tekemään kaikkia kansalaisia onnellisiksi. Pippin pyytää Leading Playeriä herättämään isänsä takaisin henkiin ja hänen toiveensa toteutuu.

Kohtaus VIII

Leading Player lohduttaa masentunutta Pippiniä ("On the Right Track"). Kappaleen lopussa Pippin lyyhistyy maahan, josta hänet löytää nuori ja viehättävä *Catherine*. Hän vie Pippinin kotiinsa, missä hän asuu nuoren poikansa kanssa. Catherine laulaa Pippinille, ettei ole mitenkään erityinen ("Kind of Woman"). Pippin jää asumaan Catherinen ja hänen poikalapsensa luokse. Hän joutuu tekemään arkisia askareita joka päivä, kuten siivoamista tai peltojen ylläpitämistä, jotka hän kokee alhaisiksi itselleen ("Extraordinary").

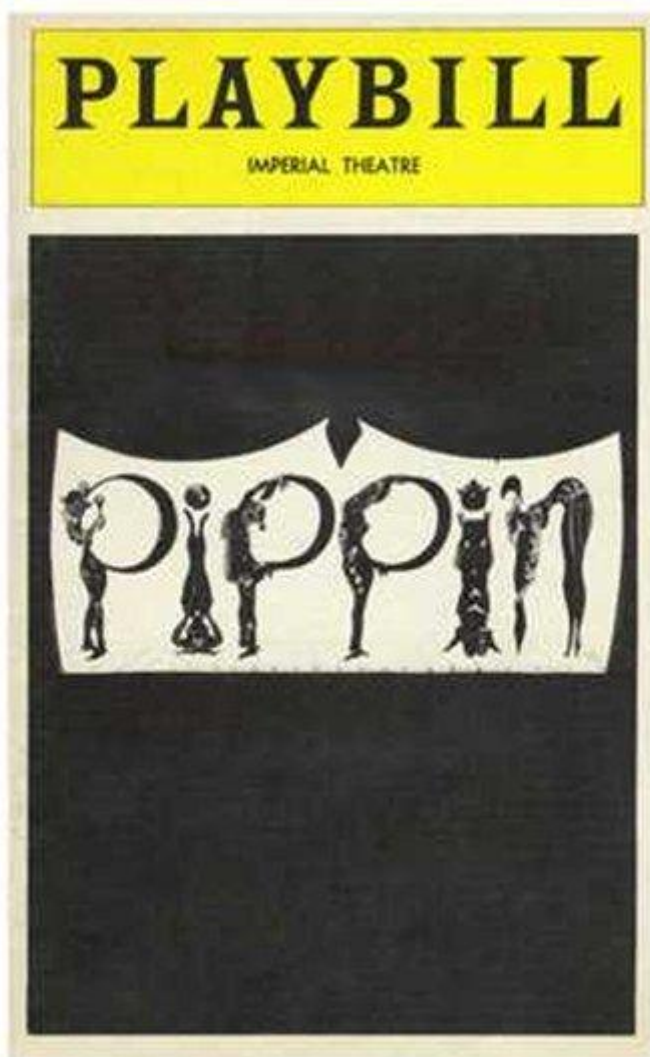
Kohtaus VIV

Pian kuitenkin Pippin ja Catherine rakastuvat toisiinsa ("Love Song"), mutta Catherinen antaessa Pippinille enemmän vastuuta ja työtä, Pippin pakenee ja Catherine jää suremaan hänen katoamistaan ("I Guess I'll Miss the Man").

Finale

Pippin tapaa Leading Playerin ja kertoo hänelle järkyttyneenä säälittävästä elämästään. Leading Player, hänen ryhmänsä ja Fastrada kertovat Pippinille että hänen ainoa vaihtoehtonsa on toteuttaa heidän "Grand Finale", jossa Pippin sytyttää itsensä tuleen ja tappaa itsensä. Pippin on taipumaisillaan heidän ehdotelmiinsa kunnes Catherine saapuu poikansa kanssa ja saa Pippinin muuttamaan mielensä. Raivoissaan, Leading Player vie Pippiniltä ja Catherineltä heidän rooliasunsa ja häätää orkesterin pois. Ennen esityksen loppua Catherine kysyy Pippiniltä, miltä hänestä tuntuu, johon Pippin vastaa "Trapped, which isn't too bad for the end of a musical comedy." (Harvey, n.d.)

3 PIPPININ HISTORIA

Kuva 2. Alkuperäisesityksen ohjelmajuliste vuodelta 1972

Ensimmäisen version Pippinistä kirjoitti musikaalin säveltäjä Stephen Schwartz, jonka nimi oli ”Pippin, Pippin”. Roger Hirson, joka kirjoitti musikaalin lopullisen tekstin, teki Schwartzin tarinan pohjalta kirjan ”The Adventures of Pippin”, jonka pohjalle musikaali rakennettiin. Kun Bob Fosse pyydettiin ohjaamaan musikaalia, oli hän tekstin luettuaan kiinnostunut tarjouksesta mutta ei silti pitänyt siitä: Hänen mielestään esitys oli sentimentaalinen ja söpö. Hän halusi luoda Pippinistä oman tyyliensä mukaiseksi esitykseksi. Fosse oli tunnettu synkistä ja usein häiritsevistä musikaaleista.

Fosse muovaili musikaalin synkäksi ja kyyniseksi, esimerkiksi muuttamalla ”With You” rakkauslaulun orgiaksi ja vaihtamalla musikaalin onnellisen lopun kompromissiksi, jossa Pippin tajuaa, ettei hän voi toteuttaa kaikkia unelmiaan. Fosse myös loi näytelmään uuden hahmon, Leading Playerin: hahmo oli tarinankertoja joka ohjasi ja neuvoi Pippiniä tämän etsintöjen aikana.

Alkuperäisessä Broadwayllä esitettävässä Pippinissä työskennelleet ihmiset ja historioitsijat kertovat että Fosse muutti ja muokkasi Hirsonin kirjoittamaa käsikirjoitusta, mutta pysyi että hän ei saisi siitä mitään tunnustusta. Hirson kieltää vakaasti Fossen osallistumisen mihinkään tekstin osioihin.

Fosse kuvaili musikaalin juonen työryhmälle seuraavanlaisesti: ” The troupe would go from town to town doing this play about Pippin and Charlemagne, and they would get a young guy to play Pippin, and by the end of the play they will have depressed him so much that he’ll kill himself. He’ll set himself on fire.” Ryhmäläiset halusivat Pippinin tekemän itsemurhan, jotta he voisivat saada yhteisen joukko-orgasmin.

”Musikaalit ovat nykyisin enemmän yhtenäisiä kokonaisuuksia”, Fosse sanoi, ”eivätkä kohtauksia jotka joku on ohjastanut ja joku toinen lisännyt tanssinumerot. Ideaaleinta on saada liikekieli läpikotaisesti yhtenäiseksi, saaden näyttelijöiden liikkumiset sulautumaan tanssiliikkeisiin.” Ja juuri niin hän tekikin, eikä kukaan muu ohjaaja Broadwayllä tehnyt sitä paremmin.

Kun Pippinin esityskausi loppui, Schwartz poisti Fossen tekemiä muutoksia lisensoidusta versiosta. Pippinistä on siis olemassa kaksi eri versiota: Schwartzin alkuperäinen lisenssi versio ja Fossen kyynisempi, synkempi versio. (Gottfried 1990, 251, 254; Miller 1996, 190 - 191, 205.)

3.1 Ensi-illan kritiikki ja muut palkinnot

Esitys sai osakseen runsaasti negatiivista kritiikkiä. Ensi-iltakritiikissä musikaalin tekstiä luonnehdittiin mielenkiinnottomaksi ja musiikkia luonteettomaksi. Toisaalta esitys sai myös positiivista palautetta, esimerkiksi Bob Fossen lava-asettelua ylistettiin sanoin: ”This is fantastic. It takes a painfully ordinary little show and launches it into space.” (Barnes, 1972). Nimenomaan Fossen ohjaus ja koreografiat pelastivat keskinkertaisen musikaalin murska-arviolta.

Myös Tony Waltonin lavastus ja Patricia Zipprodtin vaatetus saivat ylevää mainintaa, luoden helposti liikkuvan lavasteet sekä elegantit vaatteet, jotka tukivat Fossen visiota näytelmästä.

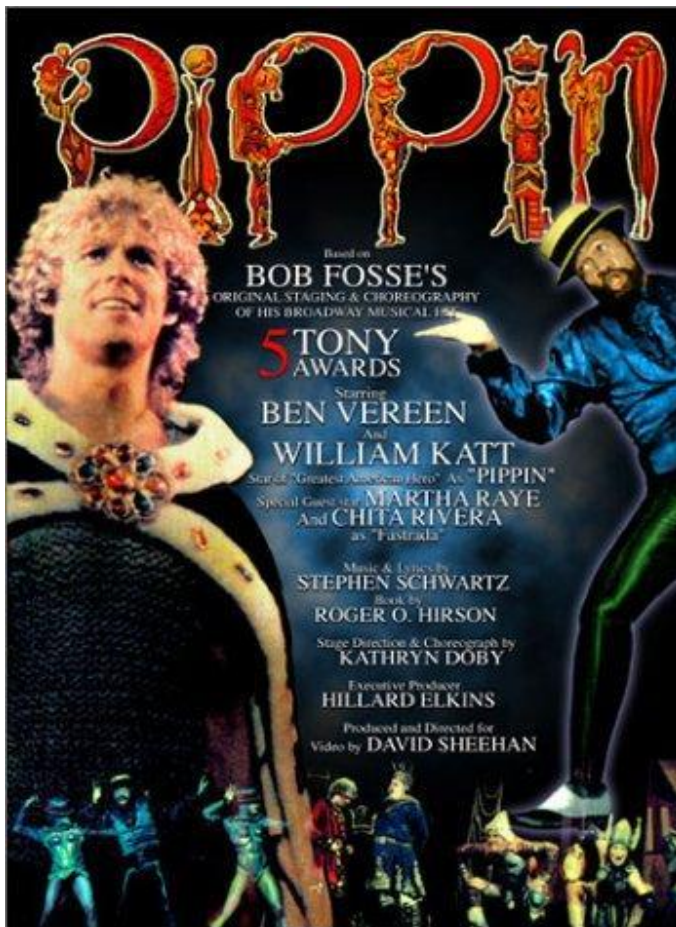
Barnes hehkutti Leading Player hahmoa näyttelevää Ben Vereeniä väittäen, että hän piti koko esityksen kasassa pilkallisella olemuksella ja äänellään, näppärällä tanssillaan ja luontaisella auktoriteetillaan.

Pippin voitti viisi Tony palkintoa heti ensimmäisenä esitysvuotenaan ja sen esitykset jatkuivat viiden vuoden ajan, tehden siitä yhden musikaaliteatterin pisimpään esitetyn näytöksen. (Harvey n.d).

4 TANSSIANALYYSIT

Tässä kappaleessa tulen analysoimaan tarkemmin kohtauksen IV ”Glory” ja ”Charles Manson Trio” rakennetta ja liikekieltä. Analysointini pohjautuu 1981 Torontossa videoituun esitykseen.

Analyseissani kuvailen koreografioita niin, että myös vähemmän tanssista ja sen termeistä tietävä lukija pystyisi luomaan ajatuksissaan mielikuvat tanssien tunnelmista ja liikemateriaalista.

Kuva 3. 1981 Torontossa videoitun Pippinin kansikuva

4.1 Glory tanssianalyysi

Pippin sai ensi-iltansa 1972, jolloin Vietnamin sota oli vielä käynnissä. Kohtauksessa ”Glory” Pippin kokee sodan kauhun ja brutaaliuden, joihin sen ajan yleisö pystyi samaistumaan elävästi. Kohtauksessa rekvisiitan ja lavasteiden avulla luodaan myös kuva radiostudiosta, josta käsin tanssijat kuuluttavat yleisölle laulaen ja tanssien uutisia sodasta. Tällä vahvistettiin yleisön samaistumista, sillä uutiset Vietnamista kulkivat usein myös radion kautta yleiseen tietoon.

Kohtauksen aloittaa Leading Playerin laulu ja tanssisoolo. Sulava lantiolähtöinen liikehdintä ja itsevarma läsnäolo luovat hahmolle selkeän valta-aseman. Pian lavalle saapuu joukko aseistautuneita ja panssaroituja tanssijoita, jotka muistuttavat meikkeineen enemmän burleski-esiintyjä kuin sotilaita. Pukusuunnittelija Patricia Zipprodt asusteet ovat vartaloa myötäileviä haarniskoja, jotka tuovat mieleen antiikin kreikan alastomat ja lihaksikkaat patsaat.

Tanssijat ovat maadoittuneita koko koreografian ajan ja he käyttävät liikkueessaan paljon pliétä. Suurimmalta osaltaan tanssin liikkeet initioituvat keskustasta eikä raajoista ja tanssijoiden kehonpainopiste on liikettä myötäilevää ja usein siellä, minne päin tanssija on menossa. Raajojen liikkeet ovat selkeästi yhteydessä vahvaan keskustaan, josta liike saa alkunsa. Liikkeiden aksentit korostetaan raajojen terävillä ja pienillä liikkeillä, usein kyynärpäillä tai olkapäillä.

Tanssijoiden koko vartalot ovat harvoin suoraan yleisöön päin. Usein heidän ylävartalonsa ja kasvonsa ovat kohdistuneet yleisöön mutta heidän lantionsa ovat suuntautuneet näyttämön etukulmiin tai sivuille päin. Tämä luo heti mysteerisemmän ja uhkaavamman tunnelman katsojalle.

Tanssikohtaus sisälsi hyvin vähän kaarevia liikkeitä: jokaisen liikkeen reitti oli tarkoin suunniteltu sen alkupisteestä päätökseen asti. Tanssijoiden liikevirta oli kahlittua, tarkoin kontrolloitua mutta silti elävää. Leading Player hahmoa näyttelevä Ben Vereen ja hänen hallittu liikekielensä on loistava esimerkki kahlitusta liikevirrasta.

Koko kohtaus, puvustuksesta, lyriikoista sekä sotilaiden teloittamisesta lähtien, on hyvin absurdi, joka alleviivaa kuinka absurdiä sotiminen on. Sotaisuus on silti säilytetty kohtauksessa liikkeen avulla: tanssijoiden terävät ja vahvat liikkeet, lantion aggressiiviset iskut sekä tilankäyttö on hyvin hyökkäävää, joka loi yleisölle selkeän kuvan verisestä taistelusta.

Fosse halusi kuitenkin käsitellä väkivaltaa komedian ja naurun kautta: Kun kohtauksen lopussa lava täyttyy irtonaisista raajoista ja ruumiinosista, taustalla soi hilpeä ja nopea-tempoinen musiikki, jonka jälkeen Leading Player kommentoi yleisölle vitsikkäästi: "You ain't seen nothing yet folks!", antaen lavalla nähdylle karulle väkivallalle loppukevennyksen.

Kuva 4. Ben Vereen (Leading Player) kahden ryhmäläisen (Player) ympäröimänä.

4.2 Charles Manson Trio tanssianalyysi

”Charles Manson trio” on kolmen tanssijan esittämä tanssinumero, joka on osa ”Glory” kappaletta. Tämä trio on historiallisesti merkittävä, sillä Fosse kuvasi siitä mainoksen Pippiniä varten, joka televisioitiin. Ensimmäistä kertaa televisiossa mainostettiin Broadwayn musikaalia, ja se musikaali oli Pippin. Musikaalin alkuperäisen televisioidun mainoksen löytää Youtube – sivustolta seuraavan linkin kautta:

<https://www.youtube.com/watch?v=bo4Tz-4rkvs>

Tanssinumero edustaa Fossen liikekieltä ja tanssityyliä hyvin keskeisesti: lantion isolaatiot, jalkojen sisäkierron käyttäminen, sormien ojennukset, rytmin ja perkussion käyttö sekä vaatetus ovat kaikki oleellinen osa Fossen tyyliä.

Tanssitrion asettautuessa paikoilleen Leading Playerin ääni kuuluttaa radiojuontajan omaisesti kaiuttimista, luetellen suurimpien sotien nimiä ja niiden kuolonuhrien määriä. Tanssijoilla on päässään olkihatut ja kädessään kävelysauvat. Musiikin alkusoiton aikana trio kumartaa yleisölle teatraalisesti ja ottavat alkuasennon, jossa tanssijoiden jalat ovat sisäkierrossa, varpaat miltei toisiaan koskettaen. Lantion rytmikkäät isolaatiot puolelta toiselle aloittavat mystisen triotanssin.

Tanssinumero on täynnä Fosselle yleisiä liikkeitä, kuten muun muassa messaround, hiproll walk, turned-in stance ja drop of water (McWaters 2008, 92 - 93, 68, 86, 36). Trion tanssiessa katsoja näkee myös lyhyitä hetkiä taistelun tapahtumista, joissa sotilaita tapetaan erilaisin keinoin. Tanssijat kuitenkin jatkavat esitystään iloisesti hymyillen, huomaamatta heidän ympärillään tapahtuvaa kaaosta.

Eräs trion tanssija kommentoi tanssinumeroa seuraavanlaisesti: “It’s the hardest thing I ever had to do in my life. Every movement is against itself. Your body is moving one way, and you’re pulling it the other way. Every time you’re opening your hands, he wants your fingers to stretch way beyond where it’s comfortable although you must never show it in your face. The audience will feel it, the tension working against this appearance of great ease, and that will draw them in.” (Gottfried, 1990, 259.)

5 LOPUKSI

1972 - 1973 oli ehkä Fossen menestyksekkäin vuosi: Hän voitti parhaan ohjauksen Oscarin Cabaret -elokuvalla, parhaan ohjauksen Tonyn Pippinillä ja parhaan ohjaajan Emmyn Liza with a Z -konsertilla. Hän loi myös historian ensimmäisen televisioidun mainoksen Broadway-esityksestä Pippiniä varten. Hän oli jo tunnettu koreografi aiempien töidensä takia, mutta näiden kolmen arvostetun palkinnon jälkeen häntä ei voitu nimittää pelkästään hyväksi koreografiksi.

Pippin on moniulotteinen näytelmä, jota pystyy tarkkailemaan eri näkökulmista. Sen voi nähdä näytelmänä, jonka sisällä tapahtuu näytelmä Kaarle Suuresta ja Pippinistä. Sen voi nähdä myös ajatuksina ja mietteinä, jotka tapahtuvat nuoren Pippinin mielessä, jossa hän miettii mitä haluaa elämältään, masentuu ja harkitsee itsemurhaa. Siinä voi nähdä sekä elämän iloja, suruja, tarkoituksensa etsimistä, vastoinkäymisiä, hyväksyntää: kaikki maustettuna fyysisellä näyttelyllä ja tanssilla.

Pippin kiehtoo minua sen monitasoisuudellaan: koen että jokaisella katselu kerralla näen saman kohtauksen uudessa valossa tai eri tavalla. Tämän sekä tietysti mielestäni nerokkaan ja terävän ohjauksen että iskevien ja upeiden tanssien takia halusin selvittää Pippinistä enemmän ja päätin kirjoittaa opinnäytteeni kirjallisen osuuden siitä. Tutkiessani musikaalia ja sen syntyä opin paljon uusia ja mielenkiintoisia asioita Fossesta ja hänen tavastaan työskennellä. Näitä tapoja tulen refleктоimaan omassa työkentelyssäni tulevaisuudessa. Tiedon hankinta ja selvittäminen oli antoisa projekti, joka antoi minulle paljon uusia ideoita joita haluan kokeilla tulevaisuudessa tanssin parissa.

Taiteellinen opinnäytetyöni, jonka teen yhteistyönä kollegani Jeremi Vahteran kanssa, on ottanut paljon vaikutteita Fossen liiketyylistä ja hänen koreografioistaan. Koen, että oma tyylini tehdä jazztanssia on kasvanut Fossen liikekielen ympärille. Minulle oli siis hyvin luonnollista myös lähteä tekemään taiteellista opinnäytetyötäni tämän tyylin ja liikekielen ympärille.

Mainitsin jo aiemmin inspiroituvani Fossen liikekielestä. Haluaisin jakaa innostustani Fossen tyyliin muille, etenkin nuoremmille, tanssijoille. Unelmoin, että pystyisin opettamaan Fossen liiketyyliin suuntautuneita tanssitunteja, joilla pystyisin käsittelemään Fossen ideologiaa, historiaa ja hänen liikekieltään oppilaiden kanssa. Olen opinnäytetyötäni tehdessä saanut valtavasti tietoa Fossesta, jota voin tulevaisuudessa käyttää osana jazztanssituntieni sisältöä.

Bob Fosse on ollut yksi suurimmista vaikuttajista, joka sai minut kiinnostumaan tanssin maailmasta sekä erityisesti jazztanssista. Olen tutkinut hänen teoksiaan, sekä eri videomateriaalien sekä kirjallisten lähteiden kautta, ja opiskellut hänen tapaansa työskennellä kehon ja liikkeen kanssa. Fossella oli rajallinen aukikierto, mutta hän käänsi sen vahvuudekseen ja loi tanssityylin, jossa hän hyödynsi fyysistä rajoitettaan. Tämä tapa ajatella ja toimia, nähdä asiassa useamman kuin yhden puolen ja uppoutua siihen, on se mikä minua eniten inspiroi ja kiehtoo Fossen ajattelu tavassa.

Lopuksi haluan kiittää kaikkia ihmisiä, jotka ovat tukeneet minua kirjallisen opinnäytetyöni kanssa: kiitos opettajilleni, perheelleni sekä opiskelijatovereilleni!

Kuva 5. Ben Vereen (Leading Player) ja hänen ryhmänsä (Players).

LÄHTEET

Aloff, Mindy 1998. The New Season/Theater; A Loving Celebration of All That's Fosse
<http://www.nytimes.com/1998/09/13/theater/the-new-season-theater-a-loving-celebration-of-all-that-s-fosse.html> Viitattu 13.4.2017

Barnes, Clive 1972. Theater: Musical 'Pippin' at Imperial: Hirson-Schwartz show Is Directed by Fosse. ProQuest Historical Newspapers: The New York Times (1851-2009) pg. 37 http://www.nytimes.com/interactive/2013/04/26/theater/20130426-pippin-review.html?_r=0 Viitattu 6.4.2017

Gottfried, Martin 1990, All His Jazz: the Life and Death of Bob Fosse, USA: Da Capo Press Inc

Grubb, Kevin Boyd 1989, Razzle Dazzle: the Life and Work of Bob Fosse, USA: ST Martins Print

Harvey, Helen N.d, The Plot of the Musical "Pippin",
<http://entertainmentguide.local.com/plot-musical-pippin-3625.html> , viitattu 29.3.2017

McWaters, Debra 2008, The Fosse Style, USA: University Press of Florida

Miller, Scott 1996, From Assasins to West Side Story, USA: Heinemann

Kuvat

- Kuva 1. Bob Fosse opetustilanteessa. alicebirdbobfosse.weebly.com Viitattu 12.4.2017
http://alicebirdbobfosse.weebly.com/uploads/2/3/6/7/23676113/8475948_orig.jpg 7
- Kuva 2. Alkuperäisesityksen ohjelmajuliste vuodelta 1972. pinimg.com Viitattu 3.4.2017
<https://s-media-cache-ak0.pinimg.com/564x/e5/52/38/e55238bb846e5fc242cb1f1575d8c6cd.jpg> 11
- Kuva 3. 1981 Torontossa videoidun Pippinin kansikuva. amazon.com Viitattu 5.4.2017
https://images-na.ssl-images-amazon.com/images/M/MV5BMTUyNDc3MzIzOV5BMTI5BanBnXkFtZTcwOTgzODAyMQ@@@._V1_.jpg 14
- Kuva 4. Ben Vereen kahden ryhmäläisen ympäröimänä. bwwstatic.com Viitattu 5.4.2017
<https://images.bwwstatic.com/upload9/386978/benpippin.jpg> 15
- Kuva 5. Ben Vereen ja hänen ryhmänsä. cbsistatic.com Viitattu 12.4.2017
<http://cbsnews3.cbsistatic.com/hub/i/r/2015/06/06/8af17351-fb7f-4dd8-a343-c460d346e625/resize/620x465/fd1043d8831dec30abafe14013dfa2b9/ben-vereen-pippin.jpg> 17

LIITTEET

Liite 1

Pippin TV Commercial (stock footage / archival footage). FilmArchivesNYC. Viitattu 29.3.2017 <https://www.youtube.com/watch?v=bo4Tz-4rkvs>